

IOSIF NAGHIU

Romantismul implicării

Anii aceștia din urmă, care s-au scurs, s-au definit pentru mine și pentru cei al căror destin literar îmi este apropiat, prin două perioade distincte. Perioada romantică și cea a implicării.

Prima, deci, dacă vrei, este perioada romantică, „perioada albastră”, în care descoperindu-ne, descopeream — ce ou al lui Columb al tuturor oamenilor și timpurilor! — perioadă de febrile discuții, de negări și susțineri, de lecturi înfierbîntate și de tot atît de înfierbîntate opinii, de speranțe și deziluzii, perioadă în care cu primele noastre încercări de piese, tatonam reviste și suflete, editori și regizori, (oh, mai ales regizori, care de sus, de foarte de sus, discutau cu noi între un Shakespeare și un Becket, ușor angoasați, ușor inspirați), pentru ca pînă la urmă să găsim înțelegere generoasă și doritoare de demonstrație din partea unui actor!

Perioada aceasta romantică, superbă prin încăpăținarea noastră de a serie teatru și a ne impune, superbă și prin încăpăținarea marelui mecanism teatral de a ne verifica și răsverifica, nu poate fi uitată pentru că într-însa există, cred, veșnica tinerete a teatrului, permanenta lui înnoire, puterea de a fi, și de a aduce și ceea ce a fost, sau va fi, alături de prezent.

Pentru mine și pentru cei a căror inimă a început să bată atunci la ușile teatrului, perioada asta a însemnat întîlnirea definitivă și definitivă cu ei, cu dramaturgii în formare, cunoașterea și apropierea de ei, prin scris și prin gînd, de maturitatea artistică. Maturitate ușurată de rulajul acesta în același pluton de idei. Idei care, de ce să nu recunoaștem, uneori erau cam stîngaci colorate de vîrstă și grabă, dar care, alteori — și aici de ce să nu recunoașcă și alții — aveau o detentă în timp și în spațiu invidiabile.

Deci, pentru mine, această perioadă romantică înseamnă întîlnirea unei generații sub semnul Frunzelor galbene pe acoperișul ud, și al Bătăturilor de fiecare zi, al Absenței și al Fătării. Al Săptămîinii patimilor și al lui Socrate și ar mai fi atîtea piese de amintit, chiar dacă tangoul generației a continuat la Nisa, lîngă Iași sau s-a pierdut pentru o vreme în burta unui chit legendar.

Dar, tot pentru mine, această perioadă a însemnat și cunoașterea aprofundată a dramaturgiei mature, formate, care mi s-a impus — mai greu sau mai ușor — și care

m-a făcut s-o admir, uneori, s-o respect, alteori, și care oricum va rămîne pentru mine un punct de referință, de plecare și continuare.

Și tot în această perioadă, am cunoscut oameni de teatru tineri, tineri prin pasiunea lor care a desființat barierele vîrstei, sînt prea mulți ca să-i pot numi pe toți, dar mă simt obligat prin tot ce am scris pînă acum și datorită lor, să amintesc de tinerii mei prieteni Șelmaru și Tornea (ar trebui scrisă o carte odată despre oamenii aceștia minunați care trăind pentru teatru fac și istoria teatrului), față de pasiunea cărora, eu, de ce să nu recunosc, mă simt rușinos de bătrîn.

Toate acestea le-am cunoscut în perioada romantică.

Și totuși, dacă mă gîndesc bine, această perioadă a fost și perioada implicării, a angajării. Încete, sigure, tot mai sigure.

Oricum, perioada romantică a formării — deși nu poți să știi niciodată — a trecut. Sîntem mai mulți azi decît înainte, și probabil că sîntem și mai buni. Începînd cu Baranga și terminînd cu un alt început care se numește Radu F. Alexandru. Și drumul nostru azi este unul singur cu toate că sîntem mult mai diverși și cu mult mai complecși. În asta constă implicarea noastră. A acestei bresle, de timplari ai scenei, care într-un moment de orgoliu și-au spus dramaturgi.